

Innehåll

Förord	1
AVD. I. DET EMPIRISKA MATERIALET	3
Kap. I. Grundmaterialet och dess bearbetning	5
Undersökningens frågeställning	5
Materialets karaktär och representativitet	7
Representativiteten	9
Den statistiska metodiken	12
Analysens uppläggning	15
Valet av basenhet	16
Beslutsenheten	17
Nyttjandeenheten	20
Försörjningsenheten	20
Undersökningens enhet	21
Undersökningens inkomstuppgifter	23
Underdeklarationen	24
<i>Falskdeklaration</i>	24
<i>Undervärdering av naturaförmåner m.m.</i>	25
<i>Ej deklarationspliktig inkomst</i>	25
Andra snedvridande faktorer	26
Den officiella inkomststatistiken	28
Kap. II. Bilinnehavets bestämningsfaktorer	30
Bilbenägenheten räknad efter taxeringsenhet resp. inkomsttagare	30
Bb inom olika yrkesgrupper	33
Den höga Bb bland företagarna	35
Andelen bilägare på landet resp. i städer och storstäder	40

Bilbenägenheten inom olika åldrar	45
Bilbenägenheten för olika kön och civilstånd	47
Vissa analytiska problem	51
Standardiseringsförfarandet	51
Orsak eller verkan	52
Övriga faktorer	56
Avstånd till arbetet	57
Nykterhet	58
Föräldrars och vänners bilinnehav	59
Innehav av förmögenhet	60
Inkomst- och förmögenhetsförändringar	64
Bilägandet bland personer med små inkomster	66
Bilbenägenheten i den allra lägsta inkomstklassen	67
Bilbenägenheten i intervallet 4000-8000 kronor	68
Specialundersökning av ett urval fall	70
Sammanfattning	77
Bilagarnas egen uppfattning	79

Kap. III. Bilutgifterna och deras variation med inkomsten 84

Intäkter av bilen	86
Kapitalkostnaden	87
Den »normala» värdeminskningen	88
Inköpspris i olika inkomstklasser	96
Slutsats	98
Övriga kostnader	99
Den årliga körsträckan	101
Gör det själv	102
Sammanfattning rörande kostnaderna	103
De löpande utgifterna och inkomsten	107

Kap. IV. Utvecklingen i tiden 110

Metodiska problem	110
Förändringar i bilägarkårens sammansättning	111
Bilbenägenhetens utveckling i olika inkomstgrupper	116
Jämförelse med 1938	116
Jämförelse med 1950	123
Utvecklingen 1938-50-54	125
Verkan av strukturförändringar	128

Förändringar i varan	130
Prisutvecklingen	130
<i>Fastbasindex</i>	131
Kvalitetsförändringar	132
Jämförelse med Amerika	133
Sammanfattning	135
Kap. V. Bilinnehav och konsumtionsvanor	137
Metodiska problem	137
Analysens uppläggning	139
Resultat	140
Januariutgifterna	140
Bostadsstandard och bostadsutgifter	141
Innehav av kapitalföremål	145
Bilagarnas uppfattning om konsumtionsförändringarna	146
Sammanfattning av resultaten	149
Jämförelse med amerikansk undersökning	151
Analys av resultaten	155
Bilkostnaderna särskilt låga under januari	155
Säsongsvängningar i fråga om övriga utgifter	155
Underdeklaration	156
Övriga utgifter samt sparandet	157
Kontrollgruppens bilsparande	163
Tekniska fel i materialet	165
Sammanfattning av analysen	167
Bilismens ekonomiska verkningar	169
AVD. II. TEORI OCH FRAMTIDSPERSPEKTIV	173
Inledning	175
Kap. VI. Den privata bilkonsumtionens ekonomiska teori	177
Bilmarknadens struktur	178
Bilmarknaden som en hyresmarknad	181
Prisenheten	182
Den teoretiska modellen	185
Omsättningshastigheten	189
Prisbildningen	192
Flera märken, nya modeller	194

Inkomstförändringar	195
Bilmarknaden som en ägo-marknad	196
Bilvärdena	197
Verkan av en prisförändring	197
Kreditförhållandenas betydelse	199
Skrotningsåldern	203
Omsättningen på marknaden	207
Nyttillskottet och skrotningarna	209
Ekoeffekten	210
Accelerationseffekten	211
Kap. VII. Modell för långsiktsutvecklingen	214
Problemställningen	214
Biltjänsternas kvantitet — årliga körsträckan	217
Antalet bilägare	220
Teorin om den kritiska punkten	220
Strukturförändringar	224
Introduktionsteorin	224
<i>Takten i förloppet</i>	226
<i>Utbredningen i tiden</i>	227
<i>Mättnadspunkten</i>	228
Introduktionsteorins användbarhet	233
Beståndet	235
Beståndet som mätare på konsumtionsvolymen	236
Mätningen av inkomster och priser	239
De olika undersökningarnas resultat	242
Skrotningarna	248
Försök till modell	250
Beståndet	251
<i>Antalet bilägare</i>	252
<i>Antalet bilar per bilägare</i>	257
Kvaliteten	258
Nyttillskottet	259
Resultat från olika undersökningar	259
En alternativ approach	261
Kap. VIII. Företagssektorn	265
Yrkesmässig trafik	268
Stat och kommun	269
Firmabilar	269

Kap. IX. Framtidsperspektiv	272
Tidigare prognosförsök	272
Möjligheterna att göra en prognos	274
Utvecklingen 1957 till 1975	275
Utvecklingen i olika delar av landet — ett räkneexempel	282
Skrotningarna	284
Beståndets ålderssammansättning	288
Nyförsäljningen	289
Bilkonsumtionens kvalitet	292
»Ersättningsbehovet»	294
Slutord.	296
Bilaga A. Antal inkomsttagare i de lägsta klasserna enl. olika material	298
Bilaga B. Exempel på olika »förklaringstyper» bland de låga inkomsttagarna	301
Inkomsthopp	301
Förmögenhetsförtäring	304
Föräldrasubvention	305
Speciellt låga kostnader.	306
Snålar sig fram	308
Underdeklaration	309
Bilaga C. Värdeminskningskurvor och handelsmarginaler för personbilar	315
Det amerikanska materialet	315
Bilarnas ålder	315
Priset på ny bil	316
Resultat	316
Det engelska materialet.	317
Värdeminskningsindex	317
Handelsmarginaler i bilhandeln	317
Bilaga D. Redogörelse för beräkningarna i kap. IV . . .	320
I. Metoder för beräkning av bilbenägenhetens utveck- ling i tiden	320
Omvandling till 53 års penningvärde	320

Övergång från sammanräknad nettoinkomst till disponibel inkomst	320
Nivåförändringar	321
II. Beräkning av index för bilkostnadernas utveckling i Sverige och Amerika	321
Bilpriserna	321
Driftskostnaderna	321
Deflatering	321
Resultat	321
Amerika	323
Bilaga E. Härledningar till framställningen i kap. VI	324
I. Den grafiska framställningen	324
II. Matematisk härledning av accelerationseffektens in- verkan på nyinköpen	328
Bilaga F. Skrotning- och omsättningstabeller för bilar	330
I. Bilskrotningarna	330
Möjligheterna att använda svenskt material	330
II. Omsättningshastigheten	333
Amerikanskt material	334
Det svenska materialet	335
<i>Metod I</i>	335
<i>Metod II</i>	336
Bilaga G. Undersökning rörande utfärdandet av körkort i Sverige sedan 1917 samt uppskattning av beståndet av körkortsinnehavare	338
Utvecklingen 1917-56	338
Analys	342
Beståndet av körkortsinnehavare	344
Jämförelse med amerikanskt material	346
Bilaga H. Vissa befolkningsstatistiska beräkningar	348
Folkmängden år 1975	348
Folkmängden länsvis 1955 och 1975	348

Bilaga K. Studier i anslutning till en introduktionsteo-	
retisk modell	350
Den teoretiska modellen	350
Det praktiska genomförandet	351
Resultat	354
Prognos	357
Litteratur och källor	359